

4. Conclusie

De conclusie strekt tot verwerping van het cassatieberoep.

Hoge Raad:

1. Procesverloop in cassatie

Voor het verloop van het geding in feitelijke instantie verwijst de Hoge Raad naar het vonnis in de zaak C/13/717280 – FA RK 22/2828 van de rechtbank Amsterdam van 24 mei 2022.

Betrokkene heeft tegen de beschikking van de rechtbank beroep in cassatie ingesteld.

De procesinleiding is aan deze beschikking gehecht en maakt daarvan deel uit.

De officier van justitie heeft geen verweerschrift ingediend.

De conclusie van de advocaat-generaal M.L.C.C. Lückers strekt tot verwerping van het cassatieberoep.

De advocaat van betrokkene heeft schriftelijk op die conclusie gereageerd.

2. Beoordeling van het middel

De Hoge Raad heeft de klachten over de beschikking van de rechtbank beoordeeld. De uitkomst hiervan is dat deze klachten niet kunnen leiden tot vernietiging van die beschikking. De Hoge Raad hoeft niet te motiveren waarom hij tot dit oordeel is gekomen. Bij de beoordeling van deze klachten is het namelijk niet nodig om antwoord te geven op vragen die van belang zijn voor de eenheid of de ontwikkeling van het recht (zie artikel 81 lid 1 van de Wet op de rechterlijke organisatie).

3. Beslissing

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

NOOT

Zie de annotatie bij ECLI:NL:HR:2022:1892, «JGZ» 2023/8

Mr. dr. R.B.M. Keurentjes
Rechter-plaatsvervanger, tevens hoofdredacteur
«JGZ».

10

Vergoeding van de advocaatkosten in twee instanties

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden
26 juli 2022, 200.295.200,
ECLI:NL:GHARL:2022:6483
(mr. H. Phaff, mr. M.H.F. van Vugt, mr. M.E.L. Klein)
Noot mr. J.F. (Jeffrey) Groen

Wvvgz. Belanghebbende. Materiële schade. Schadevergoeding.

[Wvvgz art. 10:12; BW art. 6:95]

Na vernietiging en terugverwijzing vorderde de betrokkene vergoeding van de gemaakte advocaatkosten van zowel de advocaat in feitelijke instantie als de cassatieadvocaat. Ook de beide advocaten vorderden schadevergoeding op grond van de Wvvgz. De rechtbank heeft het verzoek tot (schade)vergoeding van de kosten van rechtsbijstand afgewezen. In hoger beroep wees het hof het verzoek om schadevergoeding van (alleen) de cassatieadvocaat toe. De kosten van de advocaat in eerste aanleg vallen onder de toevoeging. Het hof bevestigde het oordeel van de rechtbank dat de beide advocaten geen belanghebbenden zijn en verklaart hun hoger beroepen niet-ontvanke-lijk.

[verzoekster1],
wonende te [woonplaats1],
verder te noemen: [verzoekster1],
verzoekster in de zaak 200.295.200,
advocaat: mr. S.A.H. Kool te Doetinchem,
en
mr. S.H.A. Kool,
kantoorhoudende te Doetinchem,
verzoekster in de zaak 200.295.201,
verder te noemen: mr. Kool,
en
mr. C. Reijntjes-Wendenburg,
kantoorhoudende te Valkenswaard, verzoekster
in de zaak 200.293.759,
verder te noemen: de cassatieadvocaat,
en

de Staat der Nederlanden, zetelend te Den Haag, verweerder in hoger beroep, verder te noemen: de Staat, advocaat: mrs. S. Heeroma en M.T. Beumers te Den Haag.

Hof:

1. Het geding in eerste aanleg

Het hof verwijst voor het geding in eerste aanleg naar de beschikking van de rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht, van 15 februari 2021, uitgesproken onder voormeld zaaknummer.¹

2. Het geding in hoger beroep

2.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

in de zaak 200.293.759:

– het beroepschrift met producties namens de cassatieadvocaat, ingekomen op 22 april 2021;

– het verweerschrift;

in de zaak 200.295.200:

– het beroepschrift met producties namens [verzoekster1], ingekomen op 14 mei 2021;

– het verweerschrift;

– een journaalbericht van mrs. S. Heeroma en M.T. Beumers van 11 november 2021 met een productie;

in de zaak 200.295.201:

– het beroepschrift namens mr. Kool, ingekomen op 14 mei 2021;

– het verweerschrift;

– een journaalbericht van mr. S. Heeroma en M.T. Beumers van 11 november 2021 met een productie.

in alle zaken:

2.2. De mondelinge behandeling heeft op 12 november 2021 plaatsgevonden. De cassatieadvocaat en mr. Kool waren aanwezig. Namens de staat zijn mrs. Heeroma en Beumers verschenen. Ook was mr. L.A. Bettonvil namens de Raad voor de Rechtspraak aanwezig. [verzoekster1] werd vertegenwoordigd door mr. Kool.

3. De feiten

3.1 De officier van Justitie in het arrondissement Oost-Nederland heeft bij verzoekschrift, ingekomen op 14 januari 2020 ter griffie van de recht-

bank Gelderland, verzocht een machtiging tot voortzetting van een crisismaatregel te verlenen voor [verzoekster1], als bedoeld in artikel 7:7 Wet verplichte geestelijk gezondheidszorg (verder: Wvvggz). [verzoekster1] was op dat moment reeds opgenomen bij [naam1] op basis van een crisismaatregel, geldig tot en met 16 januari 2020.

3.2. Op 16 januari 2020 heeft de rechtbank Gelderland, zittingsplaats Zutphen, een machtiging verleend tot voortzetting van de crisismaatregel op grond van de Wvvggz ten aanzien van betrokkene voor de duur van drie weken. In die procedure is [verzoekster1] bijgestaan door mr. Kool op basis van een toevoeging.

3.3. Bij mondelinge uitspraak van 20 februari 2020 is ten aanzien van [verzoekster1] een zorgmachtiging afgegeven tot het verlenen van verplichte zorg in het kader van de Wvvggz tot uiterlijk 20 juni 2020.

3.4. [verzoekster1] heeft in overleg met mr. Kool cassatie ingesteld tegen voornoemde beschikking. De cassatieadvocaat heeft op basis van een toevoeging cassatie ingesteld namens [verzoekster1].

3.5. De Hoge Raad heeft bij zijn beschikking van 5 juni 2020² de beschikking van 16 januari 2020 vernietigd en geoordeeld dat de rechtbank Gelderland bij de beslissing van 16 januari 2020 de wet niet in acht heeft genomen. Volgens de Hoge Raad is aan de voorwaarde van art. 5:7, onder d. Wvvggz niet voldaan, omdat de psychiater die de medische verklaring heeft afgegeven kort voor afgifte van de verklaring zorg in de zin van de Wvvggz aan betrokkene heeft verleend. De Hoge Raad heeft de zaak teruggewezen naar de rechtbank Gelderland, zittingsplaats Zutphen, voor verdere behandeling en beslissing.

3.6. De rechtbank Gelderland heeft bij beschikking van 20 juli 2020³ het oorspronkelijke verzoek tot voortzetting van de crisismaatregel afgewezen.

3.7. Bij brief van 16 april 2021 heeft de Raad voor Rechtsbijstand een beschikking gegeven waarbij op grond van artikel 34g lid 1 sub a Wet op de rechtsbijstand (Wrb) de toevoeging is ingetrokken.

4. De omvang van het geschil

4.1 Op 8 december 2020 heeft mr. Kool namens [verzoekster1] een verzoekschrift tot toekenning

¹ ECLI:NL:RBGEL:2021:2561

² ECLI:NL:HR:2020:1012

³ ECLI:NL:RBGEL:2020:4238

van een schadevergoeding ingediend als bedoeld in artikel 10:12 lid 3 Wvvgz vanwege het niet in acht nemen van de wet.

4.2. Bij de bestreden – uitvoerbaar bij voorraad verklaarde – beschikking heeft de rechtbank Midden-Nederland de Staat veroordeeld om een bedrag van € 7.555,- aan schadevergoeding te betalen aan [verzoekster1]. Dit betrof de immateriële schadevergoeding voor de vrijheidsbeneming ten gevolge van de verlengde crisismachtiging. De vordering van [verzoekster1] voor de kosten voor mr. Kool ten tijde van de cassatieprocedure van € 1.448,37 en voor de kosten voor de cassatieadvocaat van € 5.865,48 heeft de rechtbank afgewezen. Overigens is de cassatieadvocaat niet als belanghebbende (in de zin van artikel 798 lid 1 Rv) aangemerkt in deze procedure.

4.3. In dit hoger beroep gaat het om de omvang van de materiële schade en wie aanspraak kan maken op de vergoeding daarvan. Het geschil spitst zich toe op de hiervoor genoemde bedragen, te weten de kosten voor mr. Kool ten tijde van de cassatieprocedure van € 1.448,37 en de kosten voor de cassatieadvocaat van € 5.865,48.

in de zaak 200.293.759

4.4. De cassatieadvocaat is met twee grieven in hoger beroep gekomen van de bestreden beschikking. De eerste grief ziet op de overweging van de rechtbank dat de cassatieadvocaat niet aangemerkt wordt als belanghebbende in deze zaak. De tweede grief ziet op de afwijzing van de vordering van de kosten van de cassatieadvocaat.

De cassatieadvocaat verzoekt het hof de bestreden beschikking te vernietigen en het verzoek om de advocaatkosten voor de cassatieprocedure te vergoeden toe te wijzen, althans de Staat (Raad voor de Rechtspraak) te veroordelen om die kosten te dragen, zoals deze zijn gevoerd dan wel deze kosten te begroten op een in goede justitie nader te bepalen bedrag, kosten rechtens.

in de zaak 200.295.200

4.5. [verzoekster1] is met vier grieven in hoger beroep gekomen van de bestreden beschikking. Zij verzoekt het hof de bestreden beschikking te vernietigen en opnieuw beschikkende het verzoek toe te wijzen om (de schade van [verzoekster1] wegens) de advocaatkosten van mr. Kool en de cassatieadvocaat voor de cassatieprocedure, alsmede de advocaatkosten van mr. Kool voor de procedure na terugwijzing door de Hoge Raad te

vergoeden, althans de Staat der Nederlanden (Raad voor de Rechtspraak) te veroordelen om die kosten te dragen, zoals deze zijn gevorderd dan wel deze kosten te begroten op een in goede justitie nader te bepalen bedrag, kosten rechtens.

in de zaak 200.295.201

4.6. Mr. Kool is met drie grieven in hoger beroep gekomen van de bestreden beschikking. Zij verzoekt het hof de bestreden beschikking te vernietigen en opnieuw beschikkende haar kosten en die van de cassatieadvocaat voor de cassatieprocedure, alsmede haar kosten voor de procedure na terugverwijzing door de Hoge Raad te vergoeden, althans de Staat der Nederlanden (Raad voor de Rechtspraak) te veroordelen om die kosten te dragen, zoals deze zijn gevorderd dan wel deze kosten te begroten op een in goede justitie nader te bepalen bedrag, kosten rechtens.

4.7. De staat voert in alle zaken verweer en verzoekt het hof de bestreden beschikking te bekrachtigen, kosten rechtens.

5. De motivering van de beslissing

in de zaken 200.293.759, 200.295.200 en 200.295.201

5.1. Het hof dient allereerst ambtshalve te beoordelen of [verzoekster1], de cassatieadvocaat en mr. Kool in hun verzoeken in hoger beroep kunnen worden ontvangen.

5.2. Volgens het bepaalde in artikel 358 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) kan tegen een eindbeschikking hoger beroep worden ingesteld door de verzoeker en de belanghebbenden. Vast staat dat [verzoekster1] het verzoek in eerste aanleg heeft ingediend. Daarmee heeft [verzoekster1] in ieder geval op deze grond toegang tot het hoger beroep.

Vervolgens is de vraag of de cassatieadvocaat en mr. Kool als belanghebbenden in deze zaak kunnen worden aangemerkt en aldus in het hoger beroep kunnen worden ontvangen. De vraag wie tot de kring van belanghebbenden behoort, dient door het hof ambtshalve te worden beantwoord. Het hof is daarbij niet gebonden aan wat de rechtbank hierover heeft beslist.

5.3. Het hof is, anders dan de rechtbank, van oordeel dat artikel 798 Rv hier niet van toepassing is. Artikel 798 Rv is van toepassing in verzoekschriftprocedures bij personen- en familierecht en dat speelt niet in deze zaak.

In artikel 6:1 lid 10 Wvvgz is bepaald – voor zover hier van belang – dat in aanvulling op hetgeen uit de Wvvgz voortvloeit, de regels inzake de verzoeksprocedure uit het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van overeenkomstige toepassing zijn, met uitzondering van artikel 282, vierde lid Rv waarin voor de verweerder de mogelijkheid van het indienen van een zelfstandig, maar op het onderwerp van het oorspronkelijk verzoek betrekking hebbend verzoek is opgenomen. Het verzoek om schadevergoeding moet dus buiten de in artikel 7:6 Wvvgz-procedure worden ingediend, zoals hier ook is gebeurd.

Het hof overweegt dat aangenomen mag worden dat de algemene bepalingen voor de verzoekschriftprocedure aanvullend of overeenkomstig zijn toe te passen naast de summiere processuele bepalingen in art. 7:6 Wvvgz. De wetsgeschiedenis staat daaraan niet in de weg.⁴

Gelet op vorenstaande gelden in deze zaak dus, in aanvulling op de bepalingen in de Wvvgz, de algemene regels voor verzoekschriftprocedures.

5.4. In de wet is voor zaken die niet het familie-recht betreffen niet vastgelegd wie als belanghebbende kan worden aangemerkt. Bij de beantwoording van de vraag of iemand belanghebbende is, zal een rol spelen in hoeverre deze door de uitkomst van de desbetreffende procedure zodanig in een eigen belang kan worden getroffen dat deze daarin behoort te mogen opkomen ter bescherming van dat belang of in hoeverre deze anderszins zo nauw betrokken is of is geweest bij het onderwerp dat in de procedure wordt behandeld, dat daarin een belang is gelegen om in de procedure te verschijnen.⁵

De Staat is in deze zaak alleen aansprakelijk jegens [verzoekster1] voor het ten onrechte verlenen van de crisismachtiging zodat alleen [verzoekster1] recht heeft op vergoeding van de daardoor veroorzaakte schade. Er is geen grond voor vergoeding door de Staat van schade aan de cassatieadvocaat of mr. Kool. Het hof is daarom van oordeel dat de cassatieadvocaat en mr. Kool geen belanghebbenden in deze procedure zijn. Dat betekent dat zij niet ontvankelijk zijn in hun verzoeken (in hoger beroep) met de zaaknummers 200.293.759 en 200.295.201.

Kostenveroordeling

5.5. De Staat heeft het hof verzocht mr. Kool en de cassatieadvocaat te veroordelen in de proceskosten. Het hof ziet aanleiding dat verzoek deels toe te wijzen gelet op de grotendeels gelijklopende verweerschriften en gelijktijdige behandeling van de zaken op de mondelinge behandeling. In de zaak 200.293.759 (de cassatieadvocaat tegen de Staat) stelt het hof de kosten van de procedure in hoger beroep aan de zijde van de Staat vast op 1/3 van het salaris advocaat € 2.228,- overeenkomstig het liquidatietarief (2 punten x € 1.114,- (tarief II)), zijnde € 743,-.

In de zaak 200.295.201 (mr. Kool tegen de Staat) stelt het hof de kosten van de procedure in hoger beroep aan de zijde van de Staat vast op 1/3 van het salaris advocaat € 2.228,- overeenkomstig het liquidatietarief (2 punten x € 1.114,- (tarief II)), zijnde € 743,-.

In de zaak 200.295.200

5.6. [verzoekster1] heeft in haar verzoek in hoger beroep aangevoerd dat de rechtbank ten onrechte de cassatieadvocaat en mr. Kool heeft aangemerkt als informant. Voor zover [verzoekster1] heeft aangevoerd dat de cassatieadvocaat en mr. Kool door de rechtbank wel hadden moeten worden aangemerkt als belanghebbenden omdat zij een materieel belang hebben verwijst het hof naar de overweging hiervoor onder 5.4. De grieven 1 en 2 falen.

5.7. Op grond van artikel 10:12 lid 3 Wvvgz kan een betrokkene de rechter verzoeken tot schadevergoeding ten laste van de Staat, indien de wet niet in acht is genomen. Vast staat dat de wet niet in acht is genomen door de rechtbank Gelderland bij de beslissing van 16 januari 2020. Dit betekent dat [verzoekster1] recht heeft op schadevergoeding, maar dit is ook niet in geschil tussen partijen.

5.8. In deze zaak voert [verzoekster1] aan dat zij door de beslissing van de rechtbank Gelderland schade heeft geleden, waaronder de kosten voor de cassatieadvocaat en mr. Kool. Volgens [verzoekster1] moet het uitgangspunt zijn dat zij in een vermogenspositie komt te verkeren waarin zij zonder de aansprakelijkheid scheppende gebeurtenis zou hebben verkeerd. De kosten van mr. Kool en de cassatieadvocaat mogen daarom niet ten laste van haar komen.

5.9. Het gaat hier om een verzoek (vordering) tot schadevergoeding dat is gebaseerd op de wettelijk-

4 ECLI:NL:PHR:2020:799, onder nummer 2.19

5 ECLI:NL:PHR:2020:799

ke bepaling van artikel 10:12 lid 3 Wvngz. Naar het oordeel van het hof zijn de bepalingen van afdeling 6.1.10 BW (de artikel 6:95 e.v. BW) hierop van overeenkomstige toepassing. Volgens artikel 6:96 lid 2 aanhef en sub b BW komen de redelijke kosten voor vaststelling van schade en aansprakelijkheid voor vergoeding in aanmerking. Hiervoor geldt verder de zogenoemde 'dubbele redelijkheidstoets': het moet redelijk zijn dat deze kosten zijn gemaakt en de hoogte van die kosten moeten ook redelijk zijn. Volgens lid 3 van de genoemde bepaling zijn de regels van lid 2 niet van toepassing voor zover het de vergoeding van proceskosten betreft; daarvoor gelden weer bijzondere regels in de artikelen 241 e.v. Rv.

5.10. Ten aanzien van de kosten van mr. Kool van € 1.448,37, overweegt het hof als volgt.

Uit de stukken en wat ter mondelinge behandeling is besproken blijkt dat mr. Kool een toevoeging heeft gekregen voor de werkzaamheden die zij in de procedure bij de rechtbank over de crisismachtiging voor [verzoekster1] heeft verricht. Mr. Kool heeft met [verzoekster1] en de cassatieadvocaat overleg en contact gehad voor, tijdens en na de cassatieprocedure over de procedure bij de Hoge Raad. Deze kosten heeft mr. Kool niet gedeclareerd bij de Raad voor Rechtsbijstand omdat zij meent dat een derde (de Staat) hiervoor aansprakelijk is. Ook stelt mr. Kool dat deze werkzaamheden vallen buiten het bereik van de toevoeging voor de procedure in eerste instantie over de crisismaatregel, omdat sprake is van diversiteit van procedures en omdat voor werkzaamheden in cassatie geen adviestoevoegingen worden verleend. Daarnaast acht zij het toevoegingsstarief te laag.

Het hof is met de rechtbank van oordeel dat de toevoeging geacht kan worden de door mr. Kool gemaakte kosten voor bijstand en advies te vergoeden. Ook heeft mr. Kool de mogelijkheid om bij de Raad een verzoek in te dienen om extra uren te laten uitbetalen. Desgevraagd heeft mr. Kool verklaard zo'n verzoek niet ingediend te hebben, omdat het te veel tijd kost en meestal wordt afgewezen. Naar het oordeel van het hof zijn deze (advocaat)kosten van mr. Kool dan ook geen redelijke kosten als bedoeld in artikel 6:96 lid 2 BW. Grief 4 faalt.

5.11. Ten aanzien van de kosten van de cassatieadvocaat overweegt het hof als volgt.

Tussen [verzoekster1] en de cassatieadvocaat is een overeenkomst tot dienstverlening gesloten.

Op 12 juni 2020 heeft de cassatieadvocaat een factuur opgemaakt voor 23,05 uren x € 210,-, totaal € 5.865,48 inclusief btw. De door de cassatieadvocaat gemaakte kosten zijn door [verzoekster1] nog niet voldaan, maar dit doet niet af aan de verplichting die [verzoekster1] heeft om deze kosten aan de cassatieadvocaat te voldoen. Anders dan de Staat aanvoert zijn de kosten van de cassatieadvocaat geen proceskosten, maar vallen deze onder artikel 6:96 lid 2 BW. Het is vermogensschade van [verzoekster1] ter vaststelling van schade en aansprakelijkheid in verband met de gegeven crisismachtiging⁶. Het gaat hier niet om buitengerechtigde kosten die in de procedure "van kleur verschieten". Zoals hiervoor onder 5.3 overwogen volgt uit het wettelijk systeem immers dat een afzonderlijke procedure nodig is om de schade die voortvloeit uit de ten onrechte verleende machtiging vergoed te krijgen. Zouden de advocaatkosten die gemaakt zijn in de eerste procedure waarin de rechtmatigheid van de machtiging wordt getoetst slechts forfaitair vergoed worden, dan is dit in strijd met het uitgangspunt dat de benadeelde weer in dezelfde vermogenspositie moet worden gebracht als vóór de aansprakelijkheid scheppende gebeurtenis. Van het bedrag van € 5.865,48 is op toevoegingsbasis niets vergoed gekregen. Hoewel in eerste instantie een toevoeging is verleend, is deze bij brief van 16 april 2021 op nihil gesteld en ingetrokken. De cassatieadvocaat heeft op de mondelinge behandeling toegelicht waarom de toevoeging is ingetrokken. Zij heeft hierover ook uitvoerig gecommuniceerd met de Raad voor Rechtsbijstand en de correspondentie overgelegd. Of, zoals de Staat aanvoert, de cassatieadvocaat de intrekking van de toevoeging had moeten aanvechten kan in het midden blijven, omdat het [verzoekster1] hoe dan ook vrij staat wel of niet gebruik te maken van de toevoeging⁷.

6 Zie Dijkers, W.J.A.M. e.a. - SDU Commentaar - Commentaar Gezondheidsrecht, Art. 35 - Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen, paragraaf 3.15: "Tot de voor vergoeding aanmerking te brengen proceskosten in de artikel 35-procedure (*Hof: Wet BOPZ*), behoren niet de proceskosten die betrokkene heeft gemaakt in de voorafgaande machtigingsprocedure, die kosten gelden in de opvolgende procedure als schade dat (*die*) is voortgevloeid uit het eerdere onrechtmatig handelen van rechter of officier."

7 ECLI:NL:HR:1991:ZC0397

Daarbij komt nog het volgende. Als een partij in het kader van haar verplichting tot beperking van haar schade de intrekking van de toevoeging zou moeten aanvechten dan wordt – bij honorering daarvan – de schade van de partij als het ware verlegd naar de advocaat die voor die partij opkomt. De ‘schade’ voor de Staat beperkt zich dan tot de toevoeging. Dat wringt in gevallen als deze in het bijzonder omdat het de Staat (rechtspraak) is die onrechtmatig heeft gehandeld door [verzoekster1] te lang gesloten geplaatst te houden.

5.12. Het hof acht het redelijk dat de cassatieadvocaat deze kosten heeft gemaakt en acht ook de hoogte van de kosten redelijk. Gelet op vorenstaande is de Staat gehouden die schade aan [verzoekster1] te vergoeden. Grief 3 slaagt.

Kostenveroordeling

5.13. [verzoekster1] heeft het hof verzocht de Staat te veroordelen in de proceskosten. Het hof ziet aanleiding dat verzoek toe te wijzen en zal de Staat, als de meest in het ongelijk gestelde partij, veroordelen in de kosten van het hoger beroep. Het hof stelt de kosten van de procedure in hoger beroep aan de zijde van [verzoekster1] vast op salaris advocaat € 2.228,- overeenkomstig het liquidatietarief (2 punten x € 1.114,- (tarief II)).

6. De beslissing

Het hof, beschikkende in hoger beroep:

in de zaak 200.293.759

– verklaart de cassatieadvocaat niet ontvankelijk in haar verzoek in hoger beroep;

– veroordeelt de cassatieadvocaat tot betaling aan de Staat van de proceskosten, aan de zijde van de Staat begroot op € 743,-;

in de zaak 200.295.201

– verklaart mr. Kool niet ontvankelijk in haar verzoek in hoger beroep;

– veroordeelt mr. Kool tot betaling aan de Staat van de proceskosten, aan de zijde van de Staat begroot op € 743,-;

in de zaak 200.295.200

– vernietigt rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht, van 15 februari 2021 voor zover aan het oordeel van het hof onderworpen, en opnieuw beschikkende;

– veroordeelt de Staat tot betaling aan [verzoekster1] van een bedrag van € 5.865,48 als schadevergoeding;

– veroordeelt de Staat tot betaling aan [verzoekster1] van de proceskosten, aan de zijde van [verzoekster1] begroot op € 2.228,-;

– verklaart deze beschikking uitvoerbaar bij voorraad.

– wijst het meer of anders verzochte af.

NOOT

1) De bovenstaande uitspraak ziet op diverse hoger beroepen in een schadevergoedingszaak op grond van de Wvvgz. De rechtbank had in januari 2020 namelijk een machtiging tot voortzetting van een crisismaatregel verleend, terwijl de medische verklaring die daaraan ten grondslag lag niet door een onafhankelijk psychiater was opgesteld. De Hoge Raad heeft op 5 juni 2020 de beschikking van de rechtbank vernietigd.

2) Daarop verzocht de betrokkene om schadevergoeding ten laste van de Staat in verband met het niet naleven van de wet. De rechtbank had aan haar een bedrag van € 7.555 toegekend ter vergoeding van immateriële schade als gevolg van de – achteraf gebleken – onrechtmatige vrijheidsbeneming. De betrokkene had ook verzocht om vergoeding van de kosten van haar advocaat in feitelijke instantie ten tijde van de cassatieprocedure en de kosten van de cassatieadvocaat. Dat verzoek had de rechtbank echter afgewezen.¹ Tegen die laatste afwijzingen van de (beide) advocaatkosten hebben zowel de betrokkene als de twee betrokken advocaten hoger beroep ingesteld.

3) Het hof oordeelde ten eerste dat beide advocaten geen belanghebbende zijn in hun schadevergoedingsverzoeken. Het hof kwam (dus) alleen toe aan de vraag of óók de kosten van de betrokkene voor haar beide advocaten in aanmerking kwamen voor vergoeding op grond van art. 10:12 lid 3 Wvvgz. Het hof oordeelde dat de bepalingen van afdeling 6.1.10 BW (art. 6:95 e.v. BW) op de schadevergoedingsregeling op grond van de Wvvgz van overeenkomstige toepassing zijn. Op grond van die regeling komen de redelijke kosten voor vaststelling van schade en aansprake-

¹ Rb. Midden-Nederland 15 februari 2021, ECLI:NL:RBME:2021:2561.

lijkheid voor vergoeding in aanmerking, tenzij het gaat om een vergoeding van proceskosten (art. 6:96 lid 2 aanhef en onder b en lid 3 BW jo. art. 241 e.v. Rv). Het hof oordeelde dat de werkzaamheden van de advocaat in feitelijke instantie onder de toevoeging vielen en dat de advocaat zo nodig om extra uren had kunnen verzoeken bij de Raad voor Rechtsbijstand. Met dit oordeel lijkt het hof wat kort door de bocht te gaan. Het hof gaat namelijk niet in op de verweren van de advocaat dat, kort gezegd, de advieswerkzaamheden rondom de cassatieprocedure (overleg en contact voor, tijdens en na de cassatieprocedure) buiten het bereik van de toevoeging vallen en omdat volgens de advocaat in cassatie geen *adviestoevoegingen* worden verleend (r.o. 5.10).

4) Wat betreft de kosten van de cassatieadvocaat overwoog het hof dat deze kosten geen proceskosten zijn, maar vallen onder art. 6:96 lid 2 BW, omdat het gaat om kosten ter vaststelling van schade en aansprakelijkheid in verband met de gegeven crisismaatregel. Volgens het hof volgt uit het wettelijk systeem namelijk dat een afzonderlijke procedure nodig is om de schade die voortvloeit uit de ten onrechte verleende machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel vergoed te krijgen. In zo'n procedure kan op zichzelf geen schadevergoeding worden toegekend. Voorts was geen sprake van rechtsbijstand op basis van een toevoeging. Dat de betrokkene daarop wellicht wel recht had doet daaraan niet af, omdat het een betrokkene vrijstaat om daarvan gebruik te maken of niet. Het hof oordeelde dat de Staat gehouden was om de kosten van de cassatieadvocaat te vergoeden.

5) In bovenstaande uitspraak stelt het hof duidelijk dat afdeling 6.1.10 BW van overeenkomstige toepassing is op de schadevergoedingsregeling op grond van de Wvvgg. Hoewel het hof met deze zin misschien doelt op de specifiek in deze zaak gevorderde vergoeding van gemaakte advocaatkosten, komt deze zin mij op zichzelf wat ongenueanceerd voor. Zo blijkt uit de jurisprudentie wel dat er een aangepaste (verlaagde) stelplicht en bewijslast geldt in het kader van de Wvvgg. In het bijzonder wat betreft vergoeding van ander nadeel dan vermogensschade, waarbij de rechter niet gebonden is aan de grenzen van art. 6:106

BW.² Ook te noemen is het vereiste van causaal verband.³ Overigens lijkt het alleszins verdedigbaar dat de wettelijke regeling van het BW in algemene zin van overeenkomstige toepassing is, maar daarbij dient wel de (rechts)praktijk van de Wvvgg in ogenschouw te worden genomen.

6) Interessant aan deze uitspraak is dat het hof uitdrukkelijk oordeelt over materiële schade. In de vele andere uitspraken over schadevergoeding op grond van de Wvvgg gaat het in de regel namelijk om vergoeding van immateriële schade in de vorm van spanning, frustratie, stress en onzekerheid. Op het punt van materiële schade is eerder al door rechters overwogen dat het verzoek om vergoeding van materiële schade voldoende moet zijn onderbouwd. Wordt die schade betwist, dan volstaat een begroting zonder nadere stukken niet.⁴ In de tussentijd kende de rechtbank Oost-Brabant aan een betrokkene een vergoeding toe voor materiële schade in de vorm van gederfde inkomsten door de – achteraf gebleken – onrechtmatige verplichte opname, waartegen de officier van justitie overigens geen verweer had gevoerd.⁵ De bovenstaande uitspraak draagt dus verder bij aan het 'uitkristalliseren' van de jurisprudentie op dit punt.

mr. J.F. (Jeffrey) Groen
Advocaat gezondheidsrecht bij Holla legal & tax

2 HR 20 november 2020, ECLI:NL:HR:2020:1806, r.o. 4.4, «JGZ» 2021/3 m.nt. R.B.M. Keurentjes.

3 Den Haag 18 mei 2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:899, «JGZ» 2022/36 m.nt. J.F. Groen.

4 Rb Midden-Nederland 2 april 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:1565, «JGZ» 2021/43, m.nt. W.J. Dijkers.

5 Rb Oost-Brabant 12 oktober 2022, ECLI:NL:RBOBR:2022:4480.

Kan moeder gezien worden als nabestaande in een beroepsprocedure en daarbij een verzoek om schadevergoeding indienen?

Rechtbank Den Haag
15 november 2022, C/09/625429,
ECLI:NL:RBDHA:2022:12104
(mr. E.M.M. Engbers)
Noot Redactie

Beroep tegen crisismaatregel. Schadevergoeding. Overnemen procedure na overlijden.

[Wvggz art. 7:6, 10:12 lid 1]

Volgens de oorspronkelijk verzoekster is de crisismaatregel onrechtmatig tot stand gekomen omdat de medische verklaring niet was opgemaakt door een onafhankelijk psychiater. Verzocht wordt de gegrondverklaring van het verzoek en toekenning van schadevergoeding. Betrokkene overlijdt vervolgens en de moeder neemt de procedure over. De rechtbank oordeelt dat moeder als belanghebbende kan worden aangemerkt.

Beroep tegen een crisismaatregel en verzoek tot schadevergoeding

Beschikking naar aanleiding van het op 21 februari 2022 ingediend beroep ex artikel 7:6 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) tegen een crisismaatregel, ten aanzien van:

[de vrouw01],

hierna te noemen: verzoekster,

geboren op [geboortedatum01] 1987 te [geboorteplaats01],

overleden op 28 februari 2022,

advocaat: mr. G.E.M. Later te 's-Gravenhage,

alsmede het verzoek ter verkrijging van een beslissing over een verzoek om schadevergoeding ex art. 10:12 Wvggz, te betalen door de gemeente 's-Gravenhage.

Rechtbank:

1. Het procesverloop

Bij verzoekschrift heeft verzoekster beroep ingesteld tegen de door de burgemeester van de gemeente 's-Gravenhage op 31 januari 2022 jegens haar opgelegde crisismaatregel.

Bij het verzoekschrift zijn de volgende bijlagen gevoegd:

- een beslissing van de burgemeester d.d. 31 januari 2022 houdende het opleggen van de crisismaatregel;
- een op 31 januari 2022 ondertekende medische verklaring van mw. drs. [naam01], psychiater;
- het verzoek tot voortzetting van de crisismaatregel van de officier van justitie van 1 februari 2022;
- de beschikking van de rechtbank van 4 februari 2022 op het verzoek tot voortzetting van de crisismaatregel.

Bij e-mailbericht van 26 september 2022 van de gemeente 's-Gravenhage heeft de rechtbank de volgende stukken ontvangen:

- de beschikking van de burgemeester van 31 januari 2022;
- het hoorverslag;
- de medische verklaring;
- een verklaring van de psychiater mw. drs. [naam01];
- het episodejournaal;
- een screenshot van het zoekresultaat in het dossier van verzoekster.

De mondelinge behandeling van het verzoek heeft plaatsgevonden op 4 oktober 2022.

Ter zitting zijn de volgende personen door de rechtbank gehoord:

- de moeder van verzoekster, mw. [de moeder01], bijgestaan door mr. G.E.M. Later;
- de psychiater, mw. [naam02], werkzaam bij Parnassia;
- mw. [naam03], namens Parnassia;
- dhr. [naam04], namens de gemeente Den Haag.

2. Feiten en omstandigheden

Op 31 januari 2022 om 02:00 uur is verzoekster onderzocht door de psychiater mw. drs. [naam01].

– De burgemeester heeft op grond van deze medische verklaring ten aanzien van verzoekster op 31 januari 2022 een crisismaatregel op grond van artikel 7:1 lid 1 Wvggz genomen.

– Bij beschikking van de rechtbank van 4 februari 2022 is het verzoek tot machtiging tot voortzet-